

UŽSIENIO LIETUVIŲ REIKALŲ KOORDINAVIMO KOMISIJOS POSĖDŽIO PROTOKOLAS

2015 m. lapkričio 9 d. Nr. LV-42
Vilnius

Posėdis įvyko 2015 m. lapkričio 9 d.

Posėdžio pirmininkas – Algirdas Butkevičius, Ministras Pirmininkas, Užsienio reikalų koordinavimo komisijos pirmininkas.

Dalyvavo:

Užsienio reikalų koordinavimo komisijos (toliau – ULRKK) nariai:

Linus Antanas Linkevičius – Užsienio reikalų ministras (komisijos pirmininko pavaduotojas);
Dalia Henke – Pasaulio lietuvių bendruomenės (toliau – PLB) valdybos pirmininkė (komisijos pirmininko pavaduotoja);
Vida Bandis – Pasaulio lietuvių bendruomenės atstovė Lietuvoje;
Jūratė Caspersen – Pasaulio lietuvių bendruomenės valdybos narė;
Dalia Shilas – Pasaulio lietuvių bendruomenės valdybos narė;
Arūnas Teišerskis – Pasaulio lietuvių bendruomenės valdybos narys;
Lina Žukauskaitė – Užsienio reikalų ministerijos Užsienio lietuvių departamento direktoriaus pavaduotoja, laikinai einanti direktoriaus pareigas.

Kviestiniai asmenys:

Rimantas Vaitkus, Vyriausybės kanclerio pirmasis pavaduotojas;
Laisvūnas Bartkevičius, Socialinės apsaugos ir darbo viceministras;
Mantvydas Bekešius, Užsienio reikalų viceministras;
Algimantas Rimkūnas, Finansų viceministras;
Romas Jarockis, Kultūros viceministras;
Julius Pagojus, Teisingumo viceministras;
Gediminas Onaitis, Ūkio viceministras;
Julius Morkūnas, Vidaus reikalų viceministras;
Tomas Daukantas, Švietimo ir mokslo ministerijos kancleris;
Daina Urbanavičienė, Lietuvos kultūros tarybos pirmininkė;
Lina Saulėnaitė, Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos Užsienio ir ES reikalų skyriaus patarėja;
Marius Juška, Užsienio reikalų ministerijos Užsienio lietuvių departamento patarėjas;
Neringa Čiakienė, Užsienio reikalų ministerijos Užsienio lietuvių departamento Globalios Lietuvos skyriaus vedėja;
Danguolė Vinciūnienė, Užsienio reikalų ministerijos Užsienio lietuvių departamento Ryšių su bendruomenėmis ir informavimo skyriaus vedėja;
Valda Lukoševičienė, Užsienio reikalų ministerijos Užsienio lietuvių departamento Globalios Lietuvos skyriaus trečioji sekretorė;
Virginija Rinkevičienė, Švietimo ir mokslo ministerijos Užsienio lietuvių skyriaus vedėja;
Aušra Grikevičienė, Vidaus reikalų ministerijos Migracijos reikalų skyriaus vedėja;
Milda Laurutėnaitė, Kūno kultūros ir sporto departamento prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės Kūno kultūros ir sporto strategijos skyriaus patarėja;
Jolanta Tarasevičienė, VšĮ „Lietuvos nacionalinis radijas ir televizija“ Užsienio ryšių skyriaus vadovė;
Jonas Prunskis, Pasaulio lietuvių bendruomenės narys, Lietuvos Respublikos Seimo ir Pasaulio lietuvių bendruomenės komisijos pirmininkas nuo PLB;
Henrikas Antanaitis, Pasaulio lietuvių bendruomenės narys, Lietuvos Respublikos Seimo ir Pasaulio lietuvių bendruomenės komisijos narys nuo PLB;

Kęstutis Eidukonis, Pasaulio lietuvių bendruomenės narys, Lietuvos Respublikos Seimo ir Pasaulio lietuvių bendruomenės komisijos narys nuo PLB;
Gediminas Karoblis, Pasaulio lietuvių bendruomenės valdybos narys;
Ignas Rubikas, Pasaulio lietuvių bendruomenės valdybos narys (Pasaulio lietuvių jaunimo sąjungos pirmininko atstovas).

Darbotvarkė:

1. Naujosios PLB valdybos prisistatymas. Kadencijos tikslai;
2. Užsienio lietuvių organizacijų kultūrinės veiklos skatinimas per Lietuvos kultūros tarybos programas;
3. Lietuvos verslo pristatymas užsienyje. PLB Ekonomikos reikalų komisijos bendradarbiavimas su Lietuvos ekonomikos ir verslo institucijomis;
4. Užsienio lietuvių įvaizdis informacinėje erdvėje;
5. PLB bendradarbiavimas su Lietuvos valstybės institucijomis: pasiekimai ir problemos.

1. SVARSTYTA. Naujosios PLB valdybos prisistatymas. Kadencijos tikslai.

Ministras Pirmininkas A. Butkevičius pasveikino pirmą kartą susirinkusią naujos sudėties Užsienio lietuvių reikalų koordinavimo komisiją, pasidžiaugė nauja aktyvia Pasaulio lietuvių bendruomenės (toliau – PLB) valdyba, pasveikino D. Henke sėkmingai pradėjus PLB valdybos pirmininkės darbą ir palinkėjo naujų prasmingų idėjų. Ministras Pirmininkas trumpai pristatė ir apžvelgė aktualiausius Vyriausybės darbus pastaruoju metu, akcentuodamas, kad Lietuvai svarbios užsienio lietuvių patirtys, mintys ir žinios, ypač laukiami ir kviečiami grįžti kvalifikuoti specialistai – norintiems grįžti Lietuvos durys visuomet atviros.

PLB valdybos pirmininkė D. Henke padėkojo Ministrui Pirmininkui, pristatė PLB valdybai priklausančius ULRKK narius. Ji pasidžiaugė, kad Komisijos nariai yra vienijami bendrų interesų – darbo Lietuvos labui bei pristatė PLB ir naujosios PLB valdybos tikslus 2015-2018 m.:

- telkti, jungti ir vienyti lietuvių organizacijas;
- skirti dėmesį lietuviškai kultūrai ir lituanistiniam švietimui;
- bendradarbiauti su Lietuvos institucijomis;
- patarti LR Vyriausybei bei Seimui išėvijos klausimais;
- formuoti teigiamą PLB įvaizdį Lietuvos ir pasaulio žiniasklaidoje bei Lietuvos visuomenėje;
- turėti įtakingą PLB atstovybę Vilniuje;
- visomis savo galimybėmis stiprinanti Lietuvą;
- būti finansiškai nepriklausoma organizacija
- ir toliau leisti spausdintą žurnalą „Pasaulio lietuvis“.

PLB planai:

1. Pasiruošimas Lietuvos atkūrimo 100-mečio paminėjimui: vienas jungiantis, visus vienijantis renginys/akcija;
2. Tolesnės konsultacijos pilietybės išlaikymo klausimais;
3. Akcija / kampanija „Balsuok 2016!“ (LR Seimo rinkimai);
4. Komunikacijos tobulinimas tarp ir su Lietuvių bendruomenėmis;
5. Pagalba besikuriančioms lietuvių bendruomenėms ir jų tipinimas;
6. Projektai PLB įvaizdžiui gerinti;
7. Akcija „Kalbėk teigiamai apie Lietuvą, jos tautiečius – nesvarbu, kur begyventum!“;
8. Akcija „Lietuvos valstybės atkūrimo šimtmečio rėmimo fondas“;
9. Lankymasis lietuvių bendruomenių renginiuose;
10. Pasiruošimas 2018 m. Dainų ir šokių šventei.

Pasak D. Henke, PLB valdyba džiaugiasi vykdoma ULRKK veikla, kurios nariai vienijami lietuviams. Valdybos pirmininkė taip pat atkreipė dėmesį į svarbų Lietuvos įvaizdžio formavimo klausimą (konsultuojantis šiuo klausimu su vokiečių ekspertais, buvo pripažinta, kad Lietuvos įvaizdis turi būti kuriamas nuosekliai ir visapusiškiau). D. Henke pasiūlė surengti konferenciją Lietuvos įvaizdžio pasaulyje gerinimo klausimu, kurioje dalyvautų intelektualai, žurnalistai. D. Henke pabrėžė, kad PLB yra įtakinga organizacija, turinti atstovybę Lietuvoje (PLB ambasada), jos vadovei V. Bandis padėkojo už atliekamą svarbų organizacinį darbą. Pasak D. Henkės, PLB stiprina Lietuvą jai atstovaudama ir tą daro savanoriškais pagrindais – „nes mus tai „veža“. D. Henke atkreipė dėmesį į kokybiškai tobulėjantį PLB leidinį „Pasaulio lietuvis“ ir pakvietė į ULRKK sudėtį įeinančias valstybės institucijas prenumeruoti šį leidinį, tokiu būdu solidarizuojantis su PLB.

Pasak D. Henke, PLB turi konkrečių pasiūlymų Lietuvos Valstybės atkūrimo šimtmečio minėjimo organizavimui ir netrukus juos pateiks. Ji pažymėjo, kad šiai progai reikia renginio, pristatančio Lietuvą pasauliui. Dainų šventė – puikus tokio renginio pavyzdys. Ministras Pirmininkas paminėjo, kad 2018 m. Dainų šventę norima organizuoti naujame Nacionaliniame stadione. Pasak D. Henke, taip pat reikėtų svarstyti apie Lietuvos dienų organizavimą dešimtyje prioritetinių pasaulio šalių. Ji pasiūlė 2018 m. Lietuvoje sukurti roko operą.

D. Henke atkreipė dėmesį į PLB atliktą apklausą dėl Lietuvos Respublikos pilietybės: daugumos respondentų teigimu, svarbiausia yra galimybė išsaugoti prigimtine teisę į Lietuvos Respublikos pilietybę. Šiuo metu, nesant dvigubos pilietybės galimybės, Lietuva kasmet praranda 800 piliečių. Ministro pirmininko A. Butkevičiaus nuomone, ir vieno piliečio praradimas Lietuvai yra daug.

D. Henke pristatė PLB planuojamą akciją „Balsuok 2016“, kuri skatins Lietuvos Respublikos piliečius balsuoti, aktyviau dalyvauti Lietuvos Respublikos Seimo rinkimuose.

Ji taip pat kreipėsi į Užsienio reikalų ministrą L. Linkevičių dėl organizacinės pagalbos naujai besikuriančioms užsienio lietuvių organizacijoms. D. Henke išsakė nuomonę, kad susitikimuose su užsienio lietuvių atstovais būtų tikslinga dalyvauti ne tik Lietuvos institucijų, bet ir PLB valdybos atstovams, pvz., vykstant į užsienio lietuvių renginius, ypač tolimuose kraštuose, galima būtų pakviesti ir PLB valdybos atstovus.

PLB palaiko glaudžius tarpusavio ryšius, ketina išnaudoti ir PLB asociacijos veiklos galimybes. PLB šūkis galėtų būti „Tegul lietuvių mus vienija kaip krepšinis“.

D. Henke padėkojo Ministrui Pirmininkui ir Lietuvos Respublikos Vyriausybei už bendradarbiavimą. A. Butkevičius pažymėjo, kad PLB tikslai geri, tad svarbu, kad jie būtų įgyvendinami.

2. SVARSTYTA. Užsienio lietuvių organizacijų kultūrinės veiklos skatinimas per Lietuvos kultūros tarybos programas.

Kultūros viceministras R. Jarockis informavo, kad Kultūros ministerija, dalyvaudama Globalios Lietuvos programos įgyvendinime, vykdo dvi priemones: „Vykdyti Lietuvai reikšmingo kultūros paveldo užsienyje paieškos, sklaidos, priežiūros ir sugrąžinimo veiklą, įtraukiant į šį darbą užsienyje gyvenančius lietuvius“ ir „Skleisti „Globalios Lietuvos“ idėją kultūros srityje, skatinant bendras Lietuvos ir užsienio lietuvių kultūros iniciatyvas ir rengiant bei platinant informacinę medžiagą apie Lietuvos kultūrą“. Jis informavo, kad priemonių įgyvendinimui 2016 m. skiriama po 58 tūkst. eurų (iš viso 116 tūkst. eurų). Viceministrui žinomas PLB nepasitenkinimas galiojančia projektinės veiklos finansavimo tvarka.

J. Caspersen pažymėjo, kad užsienio lietuvių visuomeninėms organizacijoms per sudėtingi Lietuvos kultūros tarybos (toliau – LKT) organizuojamų konkursų reikalavimai, dėl to užsienio lietuvių organizacijos nepajėgios kreiptis į LKT. Pasak J. Caspersen, LKT skiria pinigus, o teisės aktus rengia ir keičia Kultūros ministerija. Jei Kultūros ministerija ir LKT remia tik profesionalius kūrėjus, užsienio lietuviai neturi galimybių dalyvauti LKT konkursuose. Ji atkreipė dėmesį, kad Švietimo ir mokslo ministerija (toliau – ŠMM) ir Kūno kultūros ir sporto

departamentas prie LRV (toliau – KKSD) sugebėjo atsižvelgti į užsienio lietuvių galimybes, rengdami konkursų tvarkas. J. Caspersen nuomone, kultūros srityje turi atsispindėti du lygmenys – profesionalų ir visuomeninių organizacijų. Anot jos, jei Lietuva nori matyti gyvą diasporą, ją reikia palaikyti. Kadangi Užsienio reikalų ministerija (toliau – URM) pagal kompetenciją nesirūpina kultūra, todėl PLB valdyba kreipiasi pagalbos tiesiai į Kultūros ministeriją.

LKT pirmininkės D. Urbanavičiūtės teigimu, LKT žino situaciją ir nori spręsti problemą, tačiau pati LKT to padaryti negali: finansavimo sąlygos, nustatytos Kultūros ministerijos, yra griežtos. LKT ekspertai taip pat siūlo parengti atskirą užsienio lietuvių organizacijų projektų tvarką.

L. Linkevičius priminė, kad 2015 m. liepos 5 d. Čikagoje vyko X Šiaurės Amerikos dainų šventė. Pasak jo, tai buvo aukšto lygio renginys, organizuotas ir vykęs itin profesionaliai. Tokius renginius organizuojant būtina ir Lietuvos pagalba, palaikymas, todėl reikia rasti būdą, kaip keisti galiojančias tvarkas. Ministras Pirmininkas A. Butkevičius pabrėžė šio klausimo svarbą.

Užsienio reikalų viceministras M. Bekešius papildė, kad renginių reikia, bet taip pat svarbus ir paveldo įamžinimo aspektas. J. Caspersen paantrino ir informavo, kad Šveicarijos lietuvių bendruomenės iniciatyva buvo pagamintos ir pakabintos atminimo lentos iškiliams Šveicarijos lietuviams R. Bytautui ir A. Samuoliui, tačiau nesulaukta Lietuvos susidomėjimo. Pasak J. Caspersen, Užsienio lietuvių veiklai reikia ne tik pinigų, bet atskiro Kultūros ministerijos skyriaus, kuris rūpintųsi minėtais klausimais.

3. SVARSTYTA. Lietuvos verslo pristatymas užsienyje. PLB Ekonomikos reikalų komisijos bendradarbiavimas su Lietuvos ekonomikos ir verslo institucijomis.

L. Linkevičius pasidžiaugė, kad PLB valdyba pasipildė nauju nariu, atsakingu už ekonomiką (Angelė Kavak) ir pažymėjo, kad URM yra įsipareigojusi teikti informaciją pagal kompetenciją apie Lietuvos ekonomiką. Ministras priminė, kad Lietuvos Respublikos diplomatinė atstovybių vienas svarbiausių tikslų – pritraukti kuo daugiau investicijų, todėl itin svarbu visiems būti viename informaciniame lauke. G. Karoblis perdavė posėdyje nedalyvavusios A. Kavak pastebėjimus apie užsienyje parduodamų lietuviškų prekių pardavimo vietos svarbą, kad nebūtina prekiauti dideliuose prekybos centruose (didesnio dėmesio greičiau sulauksime įdomesnėse išskirtinėse vietose). Produktų paklausa priklauso nuo skonių, į tai reikia atsižvelgti. Verslą taip pat veikia bendros temos, pvz., vaikų nepasidalijimo atvejai stipriai veikia verslą (Norvegijos pavyzdys). Sugadintą įvaizdį atkurti yra labai sunku.

Paklausus, kas kuria Lietuvos įvaizdį, Ūkio viceministras G. Onaitis įvardijo VŠĮ „Versli Lietuva“, „Investuok Lietuvoje“, Turizmo departamentą.

A. Teišerskis pažymėjo, kad verslui ir ekonomikai Lietuvos įvaizdis ypatingai svarbus ir tokie atvejai, kai Turizmo departamentas išleidžia nekokybiškus, su klaidomis lankstinukus, neturėtų pasitaikyti. Leidžiant lankstinukus ir kitą informacinę medžiagą, A. Teišerskis siūlytų kreiptis į vietos poreikius žinančius lietuvius konkrečiose šalyse ir konsultuotis su jais.

J. Prunskis kalbėjo apie tai, kad taisytinus Lietuvos darbo kodeksas, kuris dabar nepalankus investuotojams: Lietuvoje trūksta investuotojų dėl mažų atlyginimų. Pasak jo, kitas neigiamas dalykas, stabdantis verslo procesus ir apsunkinantis ūkininkavimą – referendumas dėl žemės ūkio paskirties žemės nuosavybės. Anot jo, JAV ūkininkai tokioje situacijoje streikuotų, jei negalėtų parduoti žemės, kam nori.

R. Vaitkus informavo, kad 2015 m. lapkričio 19 d. LR Seime bus svarstomi darbo kodekso pakeitimai, bet tai labai sudėtingas procesas, kadangi paketą sudaro 44 teisės aktai.

L. Linkevičius padėkojo už pasisakymus ir siūlymus, pritarė, kad nėra vieningos Lietuvos pristatymo koncepcijos, ragino PLB teikti siūlymus dėl minėtų sričių veiklos tobulinimo Ūkio ir Užsienio reikalų ministerijoms. Jis taip pat informavo, kad bus organizuojami darbai užsienyje pristatantys renginiai, bus kviečiami PLB atstovai.

K. Eidukonio nuomone, Lietuvai trūksta strateginio plano. Jį turėdama, Lietuva taptų Baltijos tigras. Atsakydamas R. Vaitkus priminė Lietuvos pažangos strategiją „Lietuva 2030“,

veikiančią Pažangos tarybą, vertinančią, kiek pažengta į priekį ir pasiūlė besidominčius aktyviai dalyvauti jos veikloje.

4. SVARSTYTA. Užsienio lietuvių įvaizdis informacinėje erdvėje.

J. Caspersen nuomone, reikia ne tik investicijų, Lietuvos įvaizdžiui kurti, reikia ir plakatų, informacijos sklaidos, tą reikia daryti per lietuvių bendruomenes, išnaudoti jų potencialą. L. Linkevičius atkreipė dėmesį, kad dėl to ir renkasi ULRKK nariai, tariasi, kaip geriausiai tai daryti.

R. Vaitkus priminė, kad anksčiau veikė Lietuvos institutas, siūlė svarstyti, ar tikslinga atkurti tokią ar panašią instituciją.

D. Shilas manymu, būtų tikslinga surengti konferenciją, kurioje būtų aptarti Lietuvos įvaizdžio kūrimo klausimai. L. Linkevičius pritarė, kad tikslinga būtų bendromis jėgomis organizuoti Lietuvos įvaizdžio kūrimui skirtą konferenciją.

5. SVARSTYTA. PLB bendradarbiavimas su Lietuvos valstybės institucijomis: pasiekimai ir problemos.

M. Laurutėnaitė informavo, kad 2017 m. Kaune vyks X pasaulio lietuvių sporto žaidynės. Vyksta parengiamieji darbai, yra darbo grupė, į kurios sudėtį įeina V. Bandis. M. Laurutėnaitės manymu, svarbu kuo plačiau skleisti žinią apie būsimą šventę, taip pat priminė, kad KKSD patvirtino užsienio lietuvių sportinės veiklos projektų rėmimo tvarkos aprašą ir užsienio lietuviai sėkmingai pasinaudojo galimybe gauti finansavimą jų sportinei veiklai.

L. Žukauskaitė informavo apie numatomą renginį užsienio lietuviams turizmo Lietuvoje pristatymo tema. H. Antanaitis priminė, kad nebuvo laiku pateikta informacija apie 2014 m. Lietuvoje vykusią Dainų šventę. Renginį reikia pradėti reklamuoti mažiausiai prieš dvejus metus.

L. Žukauskaitė taip pat informavo, kad artimiausiu metu numatomi specialūs renginiai, skirti 2016 m. šokių šventės Baltimorėje (JAV) pristatymui, vyksta aktyvi informacijos sklaida apie renginius Lietuvoje ir renginius, organizuojamus užsienio lietuvių.

R. Vaitkus minėjo, kad Lietuva intensyviai rengiasi Lietuvos valstybės atkūrimo šimtmečio minėjimui ir siūlė kitame ULRKK posėdyje aptarti pasirengimo eigą.

R. Žalnierius padėkojo už sėkmingą bendradarbiavimą ŠMM ir išreiškė viltį, kad ateityje bus greičiau tvarkomi biurokratiniai formalumai, nes dabar kartais pavyksta susitvarkyti tik po renginio. R. Žalnierius PLB Valdybos vardu taip pat padėkojo URM Užsienio lietuvių departamentui.

D. Henke Lietuvos Vyriausybei padėkojo už bendradarbiavimą ir konstruktyvumą. L. Linkevičius palinkėjo visiems pajusti idėjų bendrumą ir kartu spręsti kylančias problemas.

NUTARTA:

1. Įpareigoti Kultūros ministeriją parengti naują atskirą Lietuvos kultūros tarybos projektinės veiklos konkursų tvarką.
2. 2016 m. rengti Lietuvos įvaizdžio kūrimui skirtą konferenciją (URM kartu su PLB).
3. Kitame posėdyje aptarti pasirengimo Lietuvos valstybės atkūrimo šimtmečio minėjimui eigą.

Komisijos pirmininkas

Algirdas Butkevičius